

Rapporten All-Archeo bv 2596

**Archeologienota met beperkte samenstelling
Galmaarden (Pajottegem) - Steenbakkerijstraat**

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/139

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	7
2.3.3	Werkwijze	10
2.4	Assessmentrapport	12
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	12
2.4.2	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	15
2.4.3	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	16
3	Samenvatting	17
4	Bibliografie	18
4.1	Publicaties	18
4.2	Websites	18
5	Bijlagen	19
5.1	Archeologische periodes	19

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

Omdat de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten aantoont dat geen verdere maatregelen nodig zijn, betreft het een archeologienota met beperkte samenstelling.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2026B57

Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Vlaams-Brabant, Pajottegem, Galmaarden, Steenbakkerijstraat, Oude Cité

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 121205.36, 160709.89
- 121345.43, 160849.52

Kadastraal plan:

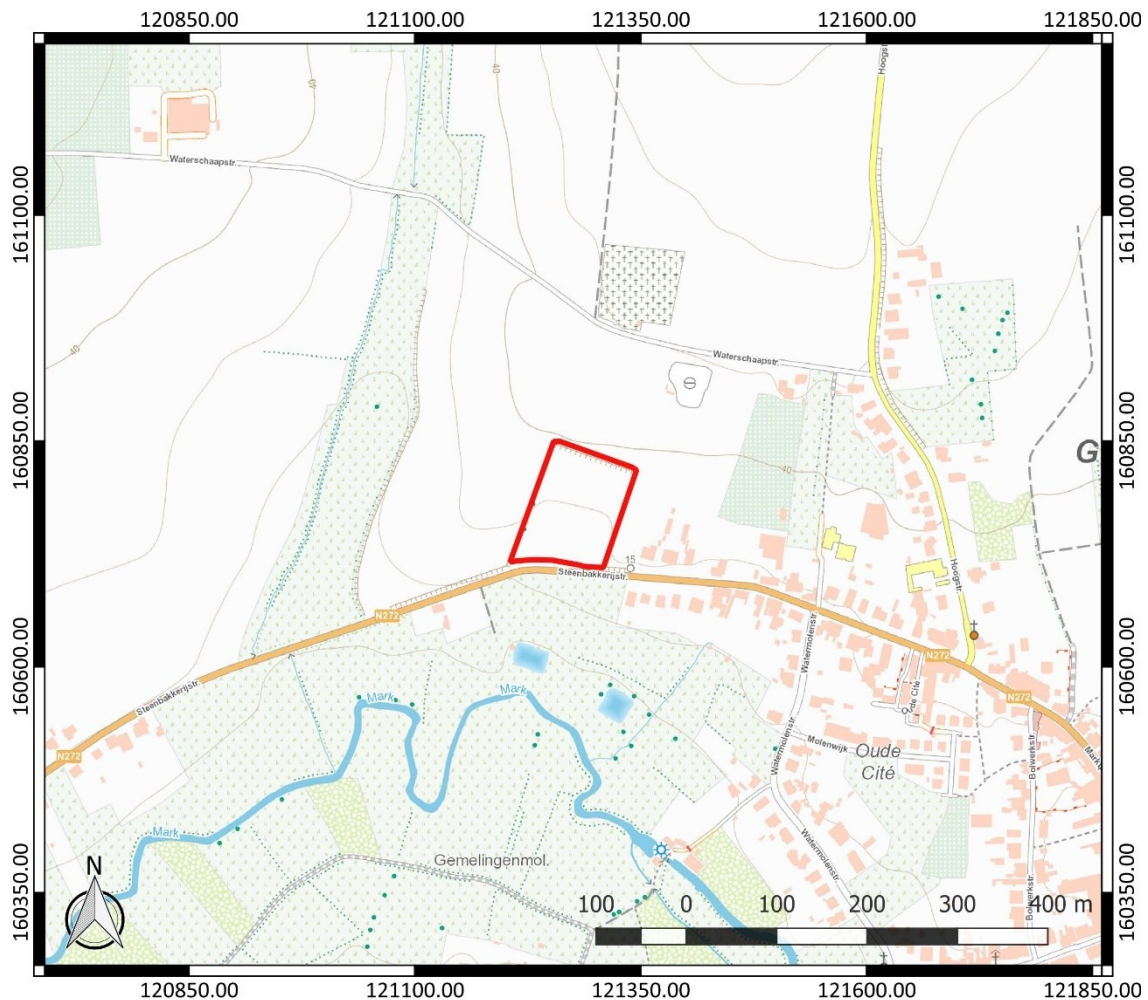

Figuur 1: Kadastraalplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Pajottegem, Afdeling 1, sectie B, nummer 603H

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 12.502 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 11/02/2026 – 05/06/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, groeve

Verstoorde zones: het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van een terrein dat in het verleden gebruikt werd als groeve (zie verder). Als gevolg daarvan is het bodemarchief vergraven.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

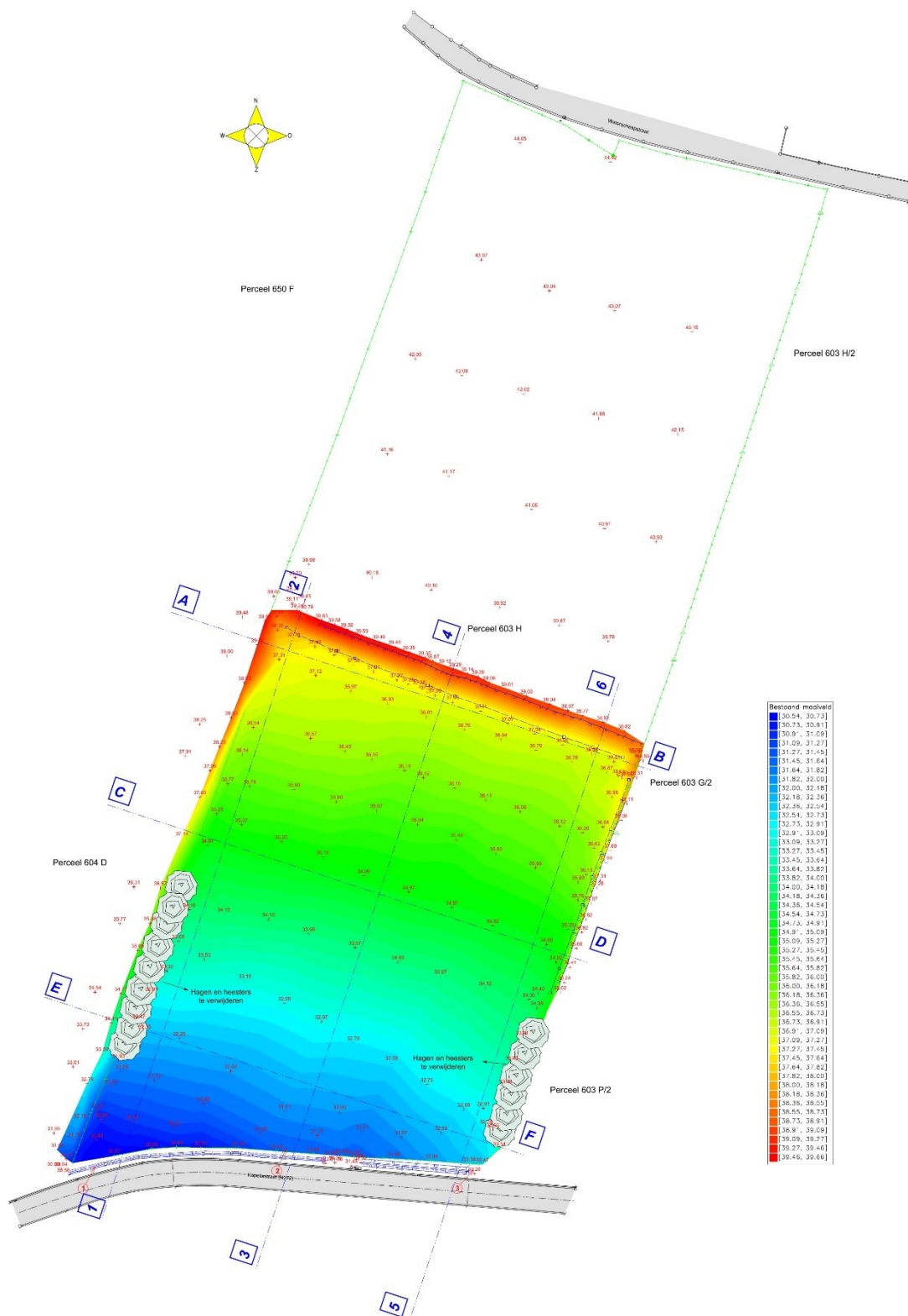
2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de ophoging van het maaiveldniveau gepland. Door de ontginning van het terrein in het verleden is de infiltratiecapaciteit van het lager gelegen terrein erg slecht, waardoor het verbouwen van teelten er quasi onmogelijk is. Daarom wordt de opvulling van het terrein aangevraagd, om het maaiveldniveau naar dat van de aangrenzende terreinen te brengen. Voorafgaand aan de ophoging van het terrein wordt de bestaande teelaarde niet afgegraven. De bestaande bomen worden geroid.

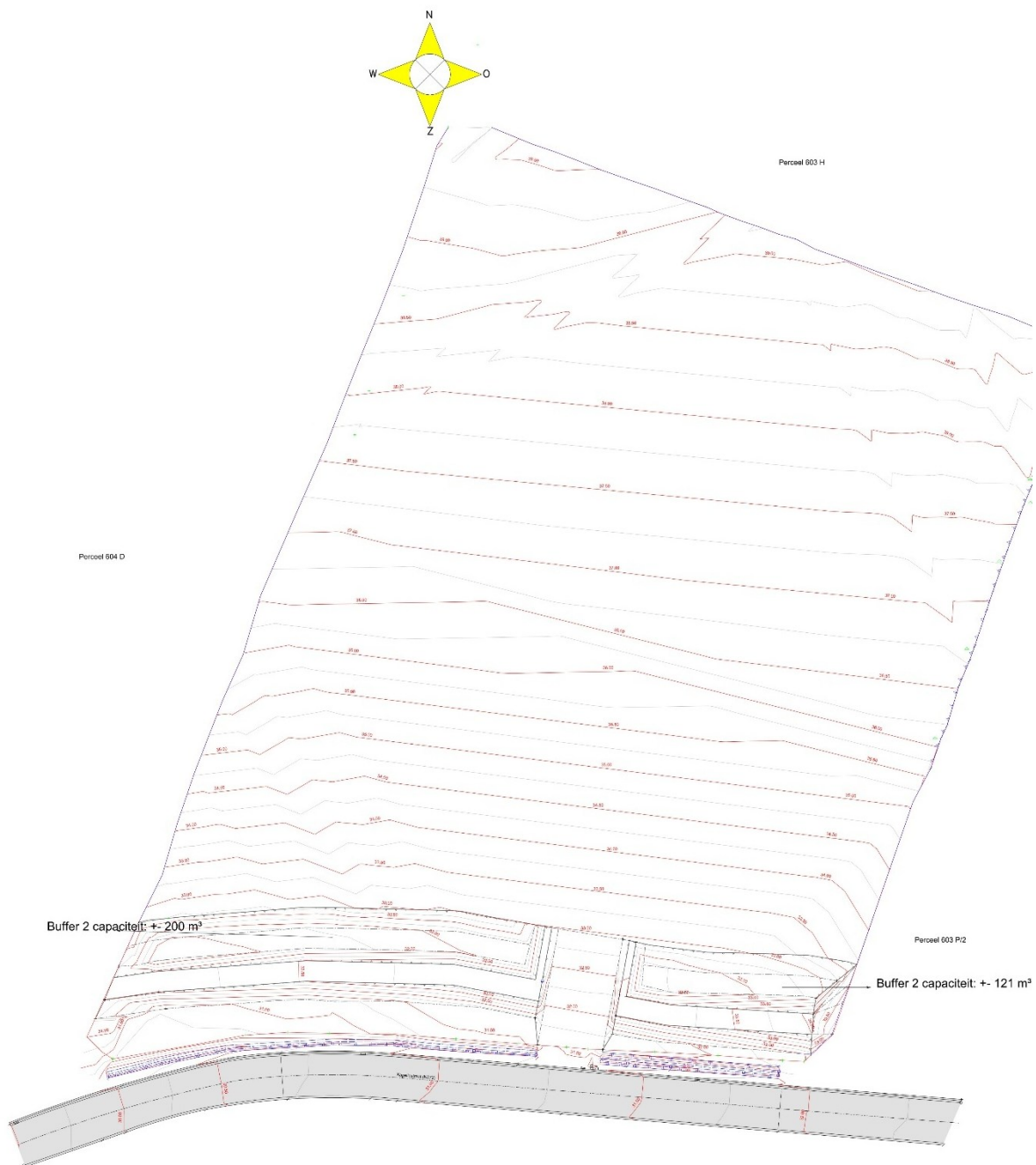
Aan de straatzijde worden natuurbermen aangelegd. Daarachter wordt een beperkte zone niet opgehoogd om te dienen als buffer.

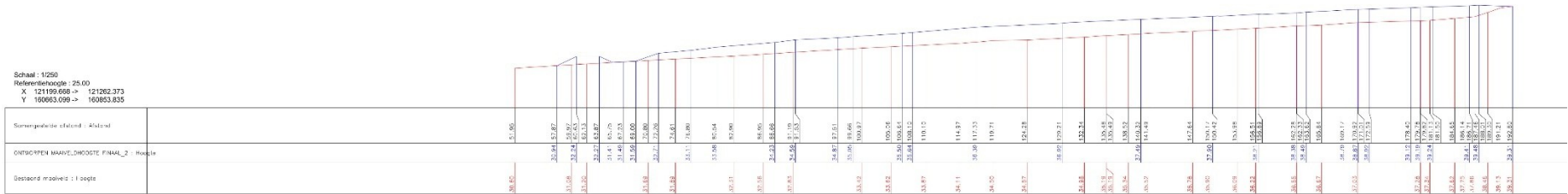

Figuur 3: Zicht op het terrein en het aangrenzende, hoger gelegen terrein

Figuur 4: Plan bestaande toestand

Figuur 5: Ontwerpplan

Figuur 6: Lengteprofiel ontworpen toestand

2.3.3 Werkwijze

Een archeologienota met beperkte samenstelling mag worden opgesteld omdat de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat geen verdere maatregelen nodig zijn.³

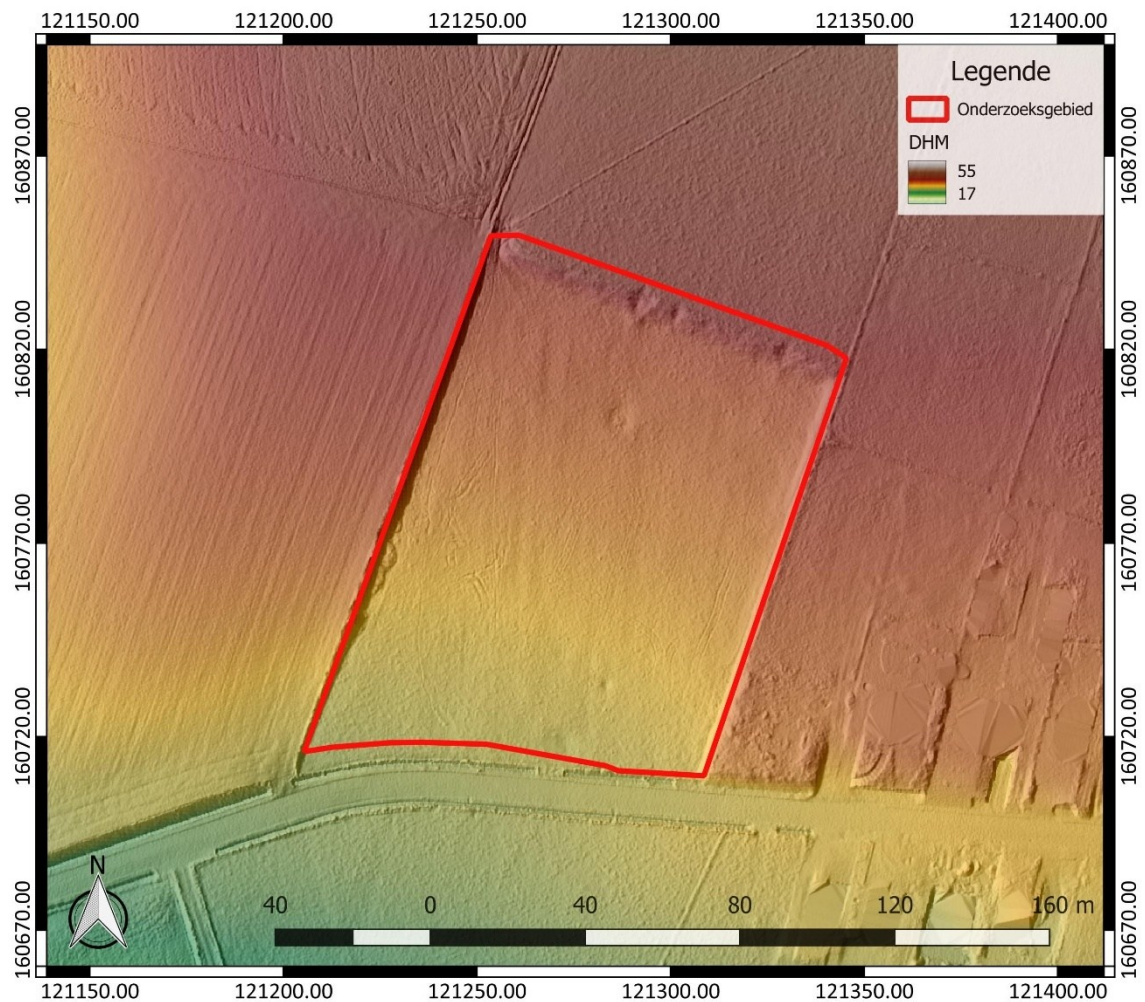
Deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt opgesteld met betrekking tot werkzaamheden op een terrein dat in het verleden ontgonnen werd. Hierdoor is de bodem tot op zekere diepte verstoord en kan met aantoonbare zekerheid gesteld worden dat er geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is op het onderzochte terrein. Het assessmentrapport blijft daarom beperkt tot het doorslaggevende aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.

³ Code van Goede Praktijk 4.0, 108

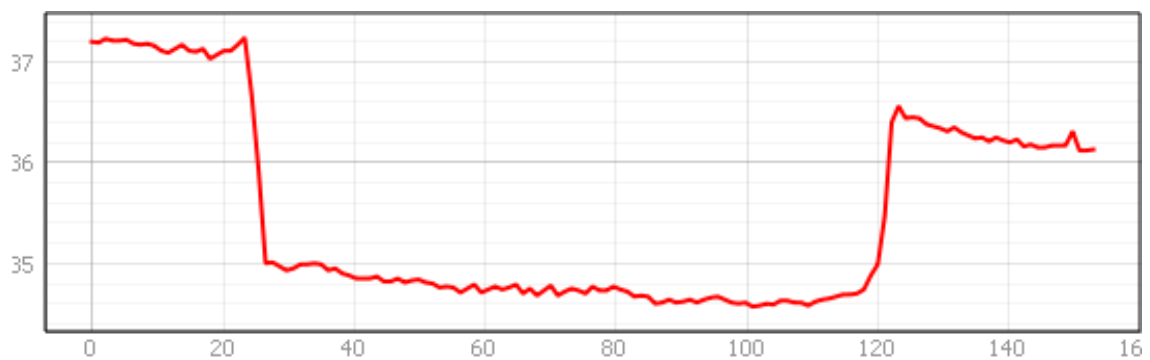
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

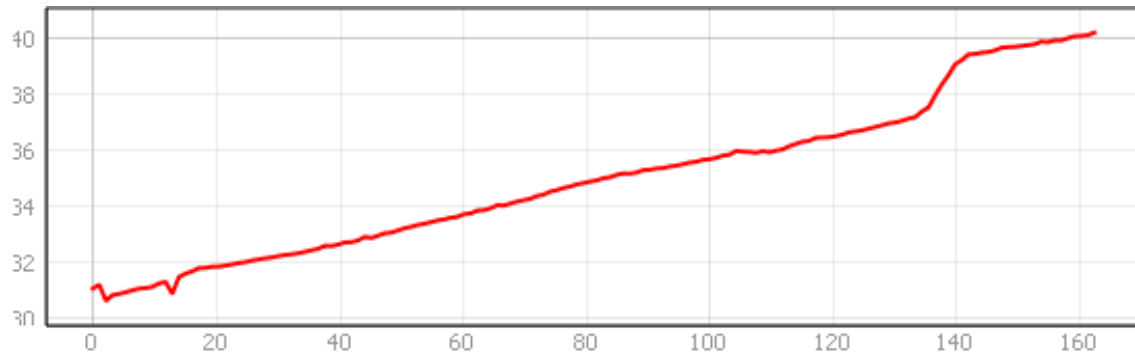
Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van een terrein dat in het verleden ontgonnen werd. Als gevolg daarvan ligt het terrein duidelijk lager dan de omringende terreinen.

Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

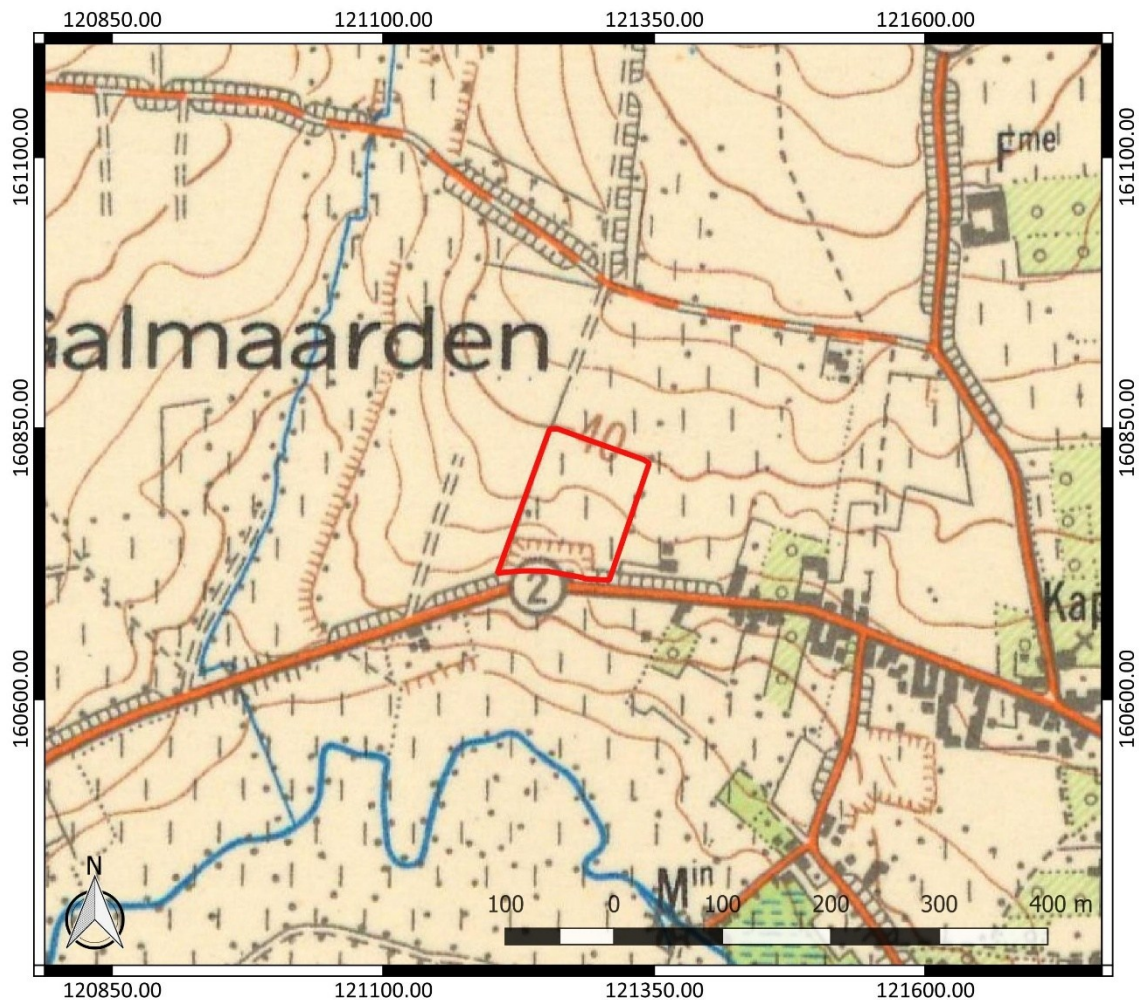

Figuur 8: Hoogteverloop van westnoordwest naar oostzuidoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

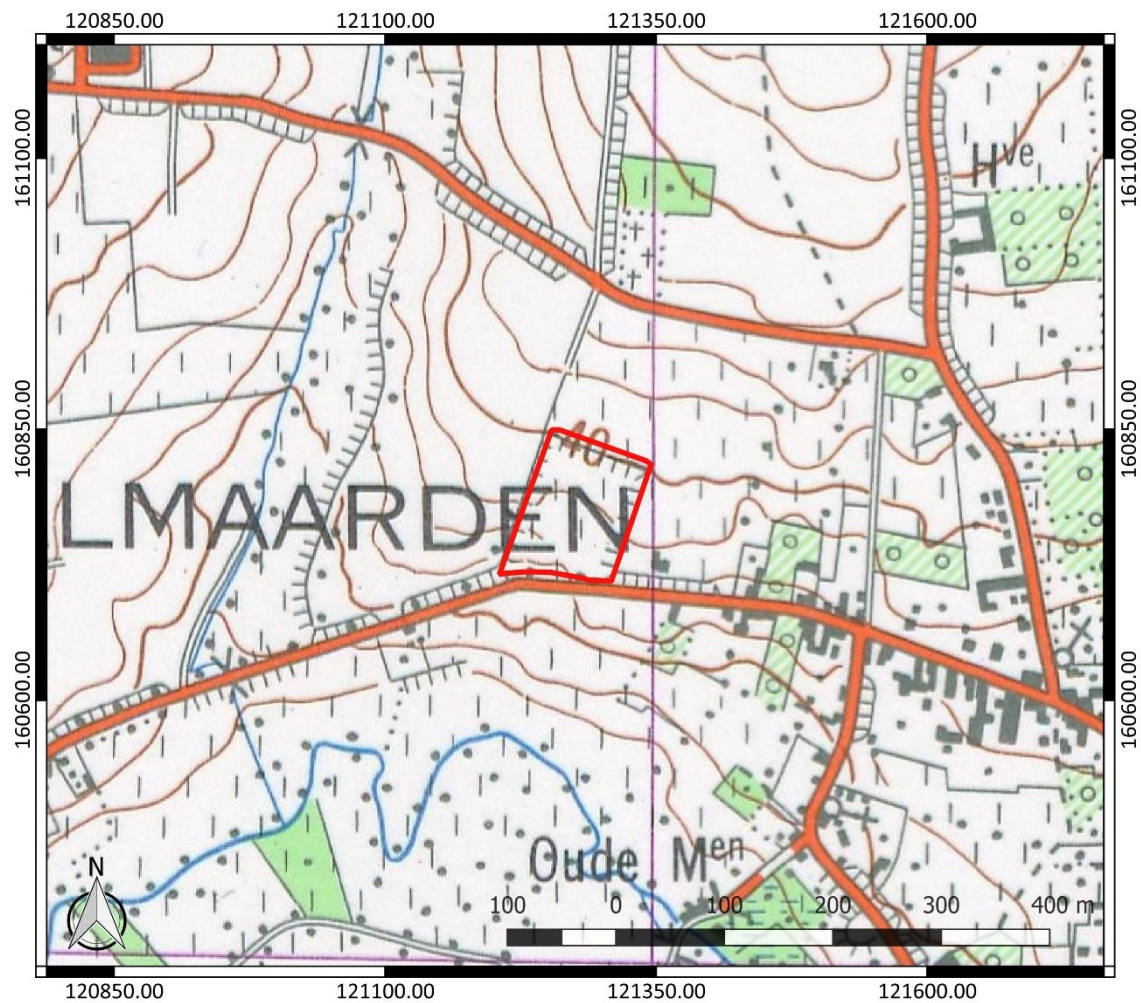
Figuur 9: Hoogteverloop van zuidwest naar noordoost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het DTM en hoogteprofielen van de bestaande toestand geven aan dat het maaiveldniveau van het terrein ongeveer 2 m lager ligt.

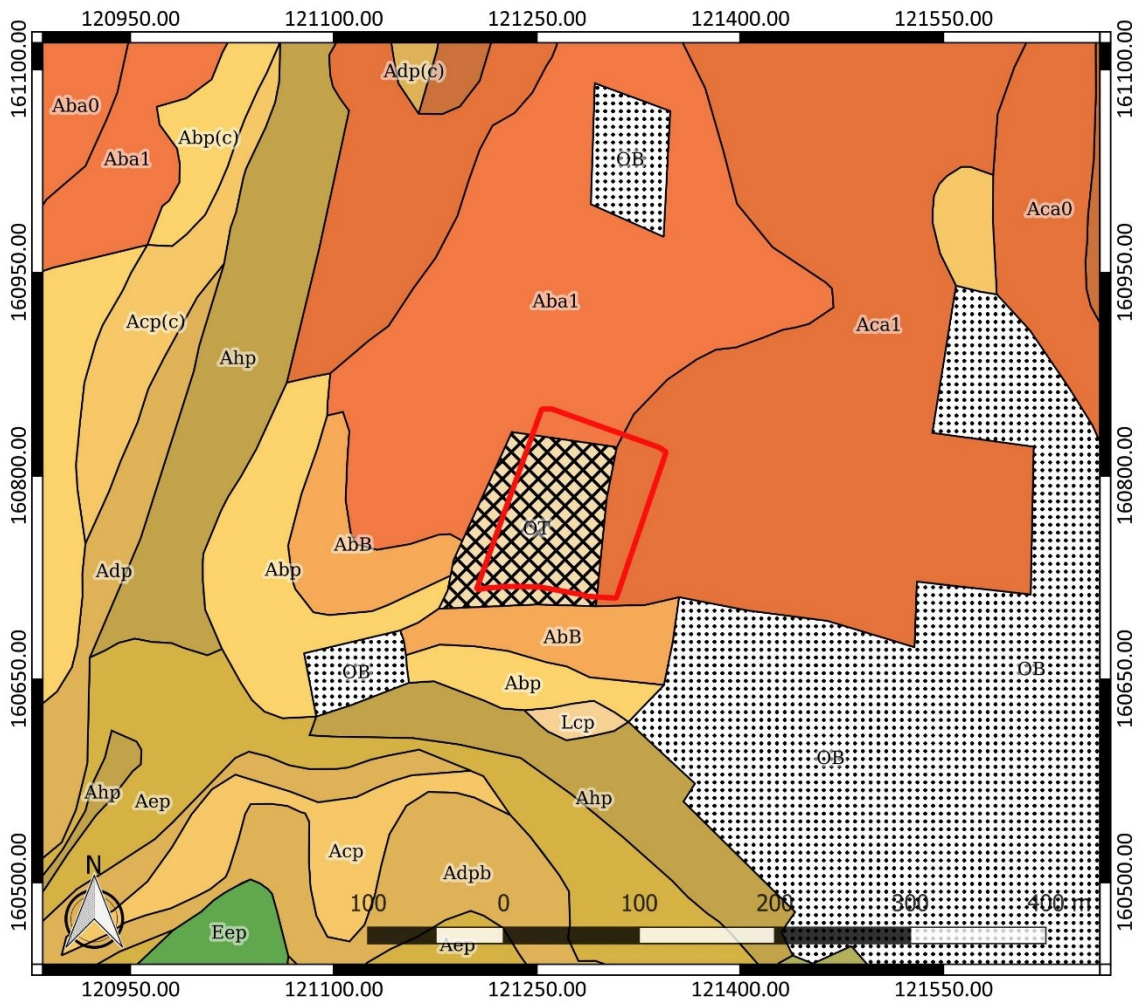
Figuur 10: Topografische kaart van 1950 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Op een topografische kaart van 1950 zien we dat de ontginning van het terrein aan de straatzijde begonnen is. Een topografische kaart van 1975 toont ons dat het volledige onderzoeksgebied intussen ontgonnen werd.

Figuur 11: Topografische kaart van 1975 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Naar aanleiding van de ontginning die plaatsgevonden heeft, werd het terrein op de bodemkaart grotendeels aangeduid als sterk vergraven gronden (OT). Vlakbij en ook aan de randen van het onderzoeksgebied vinden we op de bodemkaart ook nog de aanduiding van een droge leembodem met textuur B horizont en een dunne A horizont van minder dan 40 cm dik (Aba1) en een matig droge leembodem met textuur B horizont en een dunne A horizont van minder dan 40 cm dik (Aca1). Bij deze bodems verwachten we het relevante archeologische niveau op geringe diepte onder het maaiveldniveau.

Figuur 12: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Tussen 1950 en 1975 blijkt het onderzoeksgebied minstens 2 m afgegraven, in functie van de ontginning van het terrein. Vandaag de dag is nog steeds een hoogteverschil van 2 m aanwezig. Door de afgraving van het terrein werd het bodemarchief ernstig aangetast, waardoor we het potentieel op de aanwezigheid van relevante archeologische resten nog slechts laag inschatten.

Wat is de impact van de geplande werken?

Op het terrein wordt de ophoging van het terrein voorzien. Voor de ophoging wordt de bestaande teelaarde niet afgegraven. In combinatie met de ontginning die al heeft plaatsgevonden op het terrein, kunnen we dus besluiten dat de impact van de nu geplande werken op het terrein verwaarloosbaar is.

2.4.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na het uitgevoerde bureauonderzoek blijkt geen verder archeologisch vooronderzoek nodig. Het archeologisch potentieel van het terrein blijkt laag. Het terrein blijkt ongeveer 2 m lager gelegen dan de aangrenzende terrein, als gevolg van de ontginning van het terrein in het verleden. Door de sterke afgraving die in het verleden plaatsvond, schatten we het archeologisch potentieel van het terrein nog slechts laag in.

De nu geplande werken voorzien in de ophoging van het terrein. Daarvoor wordt de bestaande teelaarde niet afgegraven. Bijgevolg is de impact van de nu geplande werken op het nog aanwezige bodemarchief verwaarloosbaar.

Gezien het beperkte archeologische potentieel van het terrein verwachten we dat het potentieel op kennisvermeerdering in geval van bijkomend archeologisch vooronderzoek op het terrein slechts gering is. Te gering om de kosten ervan te kunnen verantwoorden. Daarom worden in het kader van de geplande werken geen bijkomende archeologische maatregelen nodig geacht.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de ophoging van een terrein dat in het verleden afgegraven werd in functie van een ontginning, diende een archeologienota opgesteld te worden. Omwille van de afgraving die in het verleden al heeft plaatsgevonden, volstond de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling. We konden aantonen dat de afgraving van het terrein heeft plaatsgevonden tussen 1950 en 1975.

De nu geplande werken omvatten de ophoging van het terrein. Daarvoor wordt de bestaande teelaarde op het terrein niet afgegraven. We kunnen daarom besluiten dat de geplande werken binnen de verstoringsdiepte blijft die in het verleden het bodemarchief aangetast heeft en verder ook dat de impact van de geplande werken verwaarloosbaar is.

Op basis van al deze elementen schatten we het potentieel op kennisvermeerdering in geval van verder archeologisch vooronderzoek op het terrein slechts laag in. Te laag om de kosten ervan te kunnen verantwoorden. Daarom worden in het kader van de geplande werken op het terrein geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Code van Goede Praktijk 4.0

4.2 Websites

Cartesius (2026)

<https://www.cartesius.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2026)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2026)

<http://www.geopunt.be/>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

